

ผู้อ่านภาษาแปลที่ต้องการอ่านเอาความหมายเพราะความไม่เป็นธรรมชาติในภาษาแปลยังคงปรากฏอยู่ อีกประเภทคือการถ่ายทอดความหมายจากต้นฉบับไปสู่ภาษาแปลให้เป็นธรรมชาติมากที่สุดให้ครบทั้งสามประการคือ ความเป็นธรรมชาติของภาษา โครงสร้างทางไวยากรณ์ของภาษา และการเลือกใช้คำในการแปล การแปลประเภทนี้จะไม่เหลือร่องรอยของต้นฉบับเลย เมื่ออ่านแล้วไม่เกิดความรู้สึกที่อ่านงานแปล

ในการแปลสารนิพนธ์ชิ้นนี้ ผู้แปลต้องประสบปัญหาหลายด้านด้วยกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องประยุกต์ใช้ทฤษฎีปลีกย่อยในการแปล

ประการแรกคือปัญหาในการทำความเข้าใจต้นฉบับ ลาร์สันกล่าวว่า (Larson, 1984) การทำความเข้าใจต้นฉบับถือเป็นกระบวนการแรกในการแปล ผู้แปลต้องทำความเข้าใจต้นฉบับในเรื่องของคำ สำนวน และโครงสร้างทางภาษา นอกจากนี้ยังต้องเข้าใจว่า ต้นฉบับนั้นเป็นงานเขียนประเภทใด ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายอย่างไร วัฒนธรรมของภาษาดั้งเดิมเป็นอย่างไร และกลุ่มเป้าหมายของผู้เขียนคือใคร

วัฒนธรรมเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาในการทำความเข้าใจต้นฉบับ นิวมาร์ค (Newmark, 1995, p. 94) ให้ความเห็นว่า วัฒนธรรมคือวิถีชีวิตและการแสดงออกเฉพาะของสังคมใดสังคมหนึ่งที่ใช้ภาษาเฉพาะของตัวเองในการเจรจาสื่อสาร เมื่อเป็นเช่นนี้ ปัญหาในการแปลย่อมเกิดขึ้นอย่างแน่นอน นอกเสียจากว่า วัฒนธรรมของต้นฉบับกับวัฒนธรรมของภาษาแปลจะมีส่วนเหมือนกัน แต่โดยปกติแล้ว เมื่อเนื้อหาของสิ่งที่แปลเน้นที่วัฒนธรรม ก็มักจะเกิดปัญหาในการแปลเสมอเนื่องจากมีช่องว่างหรือความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของภาษาดั้งเดิมและภาษาแปล

อีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้แปลเกิดปัญหาในการทำความเข้าใจต้นฉบับคือ การที่ผู้เขียนใช้ภาษาเชิงเปรียบเทียบ สุพรรณิ ปันมณี (2552, น. 143) กล่าวว่า นอกจากคำจะมีความหมายแรก (primary sense) และความหมายรอง (secondary sense) แล้ว ยังมีความหมายเชิงเปรียบเทียบ (figurative sense) อีก ซึ่งความหมายรองและความหมายเชิงเปรียบเทียบนี้จะไม่สามารถแปลแบบคำต่อคำให้สื่อความหมายตรงตามความหมายที่แท้จริงได้

ประการที่สองคือปัญหาในการถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาแปล ลาร์สัน (Larson, 1984, p. 485) กล่าวว่า งานแปลที่ดีจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญสามประการคือ

1. ความถูกต้อง (Accuracy) กล่าวคือ สามารถแปลออกมาได้ตรงกับความหมายของภาษาต้นฉบับมากที่สุด
 2. ความชัดเจน (Clarity) กล่าวคือ สามารถสื่อความหมายได้ครบทุกแง่มุมในแนวทางที่กลุ่มผู้อ่านงานแปลนั้นสามารถเข้าใจได้
 3. ความเป็นธรรมชาติ (Naturalness) กล่าวคือ ให้อารมณ์แบบภาษาแปลได้อย่างเป็นธรรมชาติในแนวทางที่เหมาะสมกับประเภทของข้อความที่ได้รับการแปล
- ผู้แปลใช้แนวคิดของเบเกอร์ (Baker, 2005) ซึ่งกล่าวถึงประเด็นความไม่เท่าเทียมกัน

ที่เกิดขึ้นในภาษาต้นฉบับกับภาษาแปล โดยแบ่งประเด็นการวิเคราะห์และแก้ปัญหาออกเป็นห้าระดับ คือ

1. ระดับเสียง
2. ระดับคำ
3. ระดับสูงกว่าคำ
4. ระดับประโยค
5. ระดับข้อความ หรือระดับวาทกรรม

ในระดับเสียง ผู้แปลต้องจำเป็นต้องอาศัยทฤษฎีเรื่องการทับศัพท์ สุพรรณณี ปิ่นมณี (2552, น. 310-313) ให้ความเห็นว่า คำยืมหรือคำทับศัพท์ (loan word) คือ คำยืมใหม่ที่เข้ามาอยู่ในภาษาแปล เป็นคำใหม่โดยสิ้นเชิงต่อผู้พูดในภาษาแปล คำยืมประเภทนี้ไม่เป็นส่วนหนึ่งของภาษาแปล เป็นภาษาอื่น ไม่มีความหมายสำคัญสำหรับผู้พูดในภาษาแปล นอกเสียจากจะได้เรียนรู้ภาษาที่มาของคำยืมนั้นๆ ในการแปลสิ่งที่ยังไม่ปรากฏในอภิปรัชญาหนึ่ง มีหลักอยู่ว่า ถ้าเป็นคำยืมประเภทที่เข้าใจกันโดยผู้ใช้ภาษานั้นๆ ผู้แปลก็ใช้ได้โดยเท่าๆ กับคำในภาษานั้น แต่หากเป็นคำที่ยังไม่เป็นที่รู้จักของคนส่วนใหญ่ที่พูดภาษาแปล ซึ่งอาจจะเป็นชื่อเฉพาะของคน สถานที่ ฯลฯ ผู้แปลควรใช้คำยืมประกอบด้วยคำบอกประเภทอย่างกว้างๆ ไปด้วยในครั้งแรก เพื่อสร้างความหมายเข้าไปในบริบทและในคำ

นอกจากนี้ยังมีเรื่องการออกเสียงของตัวละคร วัลยา วิวัฒน์ศร (2545, น. 139) กล่าวว่า สิ่งที่ผู้แปลต้องพิจารณาคือภูมิหลัง (ฐานะ ชนชั้น การศึกษา และอายุ) ของตัวละครผู้พูด โดยผู้แปลจะต้องถ่ายทอดออกมาให้ตรงตามภูมิหลัง อารมณ์ และวัตถุประสงค์ในการพูดของตัวละครนั้นๆ

จรัลวิไล จรุงวิโรจน์ (2548, น. 183-185) ให้ความเห็นว่า ภาษาสามารถแปรตามอายุของผู้พูดได้ด้วย การแปรของภาษาที่เกิดจากอายุอาจจะแสดงในรูปการออกเสียงได้ นอกจากนี้ภาษายังแปรตามชนชั้นด้วย ยิ่งชนชั้นทางสังคมสูงเท่าไร การออกเสียงซึ่งเป็นรูปไม่เป็นมาตรฐานก็ยิ่งน้อยเท่านั้น

ทิพา เทพอัศวพงศ์ (2540, น. 44) ให้ความเห็นว่า การแปลเสียงที่ใช้ในคำอุทานถือเป็นปัญหาหนึ่งในการแปล เพราะการเลือกใช้คำแทนเสียงอุทานให้เหมาะสมนั้น จะต้องทำความเข้าใจบริบทนั้นๆ เสียก่อน เช่น ต้องดูจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และอารมณ์ของผู้พูด เป็นต้น

ในระดับคำ เบเคอร์ (Baker, 2005) กล่าวถึงปัญหาความไม่เท่าเทียมกันในระดับคำ และให้ความเห็นว่า ในภาษาต้นฉบับอาจกล่าวถึงแนวคิดที่ไม่เป็นที่รู้จักเลยในภาษาแปล ซึ่งแนวคิดนั้นอาจเป็นได้ทั้งนามธรรมและรูปธรรม อาจเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา ขนบธรรมเนียมทางสังคม หรือแม้แต่ประเภทของอาหาร หลายครั้งที่พบว่า แนวคิดดังกล่าวเป็นเรื่องเฉพาะทางวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับ ในขณะที่สัญญาชัย สายบัว (2550, น. 64) ให้ความเห็นว่า การปรับระดับคำสามารถทำได้หลายวิธี

ในระดับสูงกว่าคำ วงศ์ วรรณพิเชฐ (2543, ปกหลัง) กล่าวว่า สหบท คือ “การเชื่อมคำ การจัดวางคำ หรือกลุ่มคำที่ต้องใช้ควบคู่กันในประโยคที่เจ้าของภาษานิยมและเห็นว่าถูกต้อง” นั่นก็คือ การที่คำตั้งแต่สองคำขึ้นไปปรากฏอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนเป็นธรรมชาติ แล้วสร้างหน่วยความหมายใดหน่วยความหมายหนึ่งขึ้นมาพร้อมกัน บริบทในการอยู่ร่วมกันของคำจะเป็นตัวกำหนดว่า ในประโยคหรือวลีนั้นๆ คำๆ นั้นใช้ในความหมายใด ความหมายหลัก ความหมายรอง หรือความหมายเปรียบเทียบ

ในระดับสูงกว่าคำ นอกจากสหพแล้ว ยังมีเรื่องของสำนวนด้วย เบเคอร์ (Baker, 2005, p. 63, 65, 68) กล่าวว่า สำนวนมีรูปแบบภาษาที่มีความแน่นอนตายตัวซึ่งไม่มีการเปลี่ยนแปลงล่วงหน้า หรือมีบ้างแต่น้อยมากในด้านรูปแบบ ปัญหาที่พบในการแปลสำนวนคือ ประการแรก ผู้แปลไม่ได้ตระหนักว่า ถ้อยคำที่ตนกำลังแปลอยู่เป็นสำนวน แต่เมื่อรู้แล้วว่าเป็น สำนวน ปัญหาถัดมาคือ การตีความสำนวนนั้นอย่างถูกต้อง และขั้นตอนต่อไปคือ ตัดสินใจว่าจะ แปลออกมาอย่างไร เพราะบางครั้งในภาษาแปลก็ไม่มีสำนวนแบบเดียวกับต้นฉบับ

ในระดับประโยค สัจฉวี สายบัว (2550, น. 84-85) กล่าวว่า ความมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดในการปรับโครงสร้างภาษาคือ เพื่อให้ลักษณะภาษาที่ใช้ในบทแปลเหมาะสมกับบริบท และมี ลักษณะไม่ขัดกับธรรมชาติของภาษาฉบับแปล

การปรับโครงสร้างระดับประโยคเป็นสิ่งจำเป็น และมักจะเกี่ยวข้องกับเรื่องต่อไปนี้

-การปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลีซึ่งหมายรวมถึงระเบียบวิธีการเสนอ

ความคิดว่า ความคิดใดควรมาก่อนมาหลัง

-การเปลี่ยนประโยคเป็นวลี และวลีเป็นประโยค

-การปรับการใช้ปฏิเสธ

-การปรับการใช้กรรตุวาจก และกรรมวาจกของกริยาในประโยค

-การเพิ่มและการละคำในประโยค

หลักสำคัญในการปรับโครงสร้างในระดับประโยคคือ ควรทำเมื่อโครงสร้างของ ประโยคในต้นฉบับไม่เป็นที่คุ้นเคยในหมู่อ่านงานแปล อันจะทำให้เกิดปัญหาในด้านไม่เข้าใจ ความหมายประการหนึ่ง อีกประการคือ การปรับควรจะทำให้ลักษณะภาษาสละสลวย อ่าน แล้วรื่นหู

ในระดับข้อความ หรือระดับวาทกรรม ชลธิชา บำรุงรักษ์ (2548, น. 102) ให้ ความเห็นว่า ประโยคที่มาประกอบกันเป็นข้อความมีความสัมพันธ์กันในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ความสัมพันธ์ที่ผูกประโยคเหล่านี้ไว้ด้วยกันเรียกว่า การเชื่อมโยงความ (cohesion) ความสัมพันธ์

นี้อาจเป็นความสัมพันธ์ในระดับโครงสร้าง ระดับคำ หรือระดับความหมาย โดยทั่วไปภาษาจะประกอบด้วยกลไกบางประการที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างประโยคที่อยู่ต่อเนื่องเหล่านี้ กลไกนี้เรียกว่า กลไกการเชื่อมโยงความ (cohesive mechanism) และกลไกเหล่านี้แสดงได้ด้วยเครื่องมือที่เป็นลักษณะภาษาบางประการ เรียกเครื่องมือนี้ว่า เครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความ (cohesive device) แต่ละภาษามีการเลือกใช้กลไกการเชื่อมโยงความที่ต่างกันไป และกลไกการเชื่อมโยงความแต่ละชนิดแสดงออกด้วยเครื่องมือทางภาษาที่ต่างกันไป กลไกเหล่านี้ต่างเชื่อมโยงหรือผูกโยงประโยคต่างๆ ที่อยู่ต่อเนื่องกันเข้าเป็นเรื่องเดียวกัน

เครื่องมือแสดงถึงการเชื่อมโยงความในภาษาอังกฤษมีห้าประเภท ได้แก่ การอ้างอิง (reference) รูปแทน (pro-form) การละ (ellipsis) การใช้คำเชื่อม (conjunction) และการเชื่อมโยงศัพท์ (lexical cohesion)

ในการแปลสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้แปลเลือกที่จะใช้วิธีผสมผสานการแปลทั้งสองประเภทเข้าด้วยกัน บางตอนผู้แปลจะเลือกใช้วิธีการแปลโดยรักษารูปแบบเอาไว้ เพราะเมื่อแปลออกมาแล้ว ภาษาแปลไม่ได้ขาดความเป็นธรรมชาติไป ในขณะที่บางตอนผู้แปลได้เลือกใช้วิธีการแปลแบบรักษาความหมาย เนื่องจากภาษาต้นฉบับอาจมีโครงสร้างที่เข้าใจยาก และแปลออกมาแล้ว อาจทำให้ผู้อ่านฉบับแปลไม่เข้าใจหรือรู้สึกไม่เป็นธรรมชาติ ดังนั้นผู้แปลจึงจำเป็นต้องปรับบทแปลเพื่อให้ได้ภาษาแปลที่เป็นธรรมชาติและสละสลวย

กระบวนการการแปลที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้มีดังต่อไปนี้

1. การศึกษาต้นฉบับ ผู้แปลจะต้องอ่านและวิเคราะห์ต้นฉบับอย่างละเอียดเพื่อจับสารที่ผู้เขียนต้นฉบับแสดงไว้ทั้งหมด
2. เลือกวิธีการแปล ในการแปลเรื่อง Blackberry Winter ผู้แปลเลือกที่จะผสมผสานวิธีการแปลโดยรักษารูปแบบและวิธีการแปลโดยรักษาความหมาย เพื่อรักษารูปแบบการเสนอความคิดของต้นฉบับให้ได้มากที่สุด และเพื่อคงความหมายรวมถึงอรรถรสของต้นฉบับไว้ในบทแปล เพื่อให้ผู้อ่านงานแปลเกิดผลตอบสนองได้ใกล้เคียงกับผู้อ่านต้นฉบับ
3. ประเมินกลุ่มผู้อ่านเพื่อเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสม ผู้แปลได้กำหนดความมุ่งหมายว่า เป็นการแปลสำหรับผู้อ่านทั่วไป จึงเลือกใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่ายและรักษาอรรถรสของต้นฉบับเอาไว้

กล่าวโดยสรุปคือ ผู้แปลจะต้องทำความเข้าใจบริบท มีการปรับบทแปลและใช้ภาษาที่เหมาะสมกับเรื่องโดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของผู้เขียนและคำนึงถึงผู้อ่าน อย่างไรก็ตาม ผู้แปลเน้นการแปลแบบรักษาความหมายเสียเป็นส่วนใหญ่เพื่อคงอรรถรสของวรรณกรรมและความเป็นธรรมชาติของภาษาแปลเอาไว้

